

Uusi korkeakoulukeksintölaki

Marja-Leena Mansala
Pääsihteeri
IPR University Center

3.5.2007

Lainsäädännön tarpeen lähtökohta

Suomalainen/eurooppalainen lähtökohta:

- Keksijä on aina fyysinen henkilö (yksi tai monta)
- Alkuperäiset oikeudet syntyvät keksijälle
- Keksijä voi siirtää oikeudet (kokonaan tai osittain)
- Keksijä on aina oikeutettu ”keksintökunniaan” (käytännössä siihen, että hänen nimensä mainitaan patenttihakemuksessa ja dokumentaatioissa)
- Työsuhdekeksintölaki (656/1967) koskee vain yrityksiä

3.5.2007

© IPR University Center

2

Suomen perinteisen mallin heikkoudet ja vahvuudet

- **Vahvuudet:** Perustuu luottamukseen ja pitkäaikaisiin yhteistyösuhteisiin; joustava; tutkijavetoinen
- **Heikkoudet:** Yliopisto voi jäädä ilman korvauksia kalliisiin laitehankintoihin; tutkijavetoisuus totaalinen; keksintökäytäntö hyvin vaihteleva; sopimuskäytännössä ongelmia jne.

3.5.2007

© IPR University Center

3

Muutosprosessi

- OPM:n työryhmämuistio 1998:9
- Uusi työryhmä 2001: Yliopistokeksintötyöryhmän mietintö 2002 (KTM 13/2002)
- HE 259/2004
- Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin 19.5.2006/369, voimaan 1.1.2007

3.5.2007

© IPR University Center

4

Keskeinen sisältö

- Yleistä: *Radikaali muutos!*
- Lailla laaja soveltamisala: Kaikki yliopistojen, korkeakoulujen, ammattikorkeakoulujen, Suomen Akatemian palveluksessa olevat; myös muut kuin opettajat ja tutkijat

3.5.2007

© IPR University Center

5

Keskeinen sisältö

- Lain tarkoituksena on edistää suomalaisissa korkeakouluissa syntyneiden keksintöjen tunnistamista, suojaamista ja hyödyntämistä keksijän, korkeakoulujen ja yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

3.5.2007

© IPR University Center

6

Keskeinen sisältö

1. Tutkijalla/opettajalla ilmoitusvelvollisuus keksinnön syntymisestä
2. Yliopistolla oikeus 6 kuukauden sisällä ottaa oikeudet keksintöön (poikkeus avoimessa tutkimuksessa syntynyt keksintö)
3. Kun korkeakoulu on ottanut oikeudet tässä laissa tarkoitettuun keksintöön, keksijällä on oikeus saada keksinnöstä kohtuullinen korvaus. Ennen keksinnön syntymistä laadittu sopimusehto, jolla keksijä luopuu oikeudestaan kohtuulliseen korvaukseen, on mitätön.

3.5.2007

© IPR University Center

7

Tutkimuskategoriat

1. Avoin tutkimus
  - ei ulkopuolista rahoitusta, tai
  - ei rajoittavia ehtoja, tai
  - sovittu sellaiseksi
2. Sopimustutkimus
3. Muu tutkimus

3.5.2007

© IPR University Center

8

Keksintöilmoitus

- Keksintöilmoitus kirjallisesti
- Keksijän ilmoitettava käsityksensä siitä, onko keksintö syntynyt avoimessa tai sopimus-tutkimuksessa taikka muussa tilanteessa
- Jos useampia keksijöitä, yhteinen keksintöilmoitus

3.5.2007

© IPR University Center

9

Keksintöilmoitus

Keksintöilmoituksen on sisällettävä:

- riittävät tiedot keksinnöstä sen arvioimiseksi
- tiedot kaikista keksijöistä
- muut korkeakoulun pyytämät tarpeelliset tiedot.

3.5.2007

© IPR University Center

10

Korvaus

- Keksijällä on oikeus kohtuulliseen korvaukseen.
- Korvauksen suuruutta laskettaessa on otettava huomioon keksinnön syntyyn vaikuttaneet olosuhteet sekä korkeakoulun keksinnöstä saamat tuotot.
- Korkeakoulun on annettava keksijälle korvauksen määrittämiseksi tarvittavat tiedot.

3.5.2007

© IPR University Center

11

Tutkimustulosten julkaiseminen

- Jollei toisin sovita, ei keksijä saa julkistaa tutkimustuloksia keksinnön suojaamisen tai muun hyödyntämisen vaarantavalla tavalla, jos korkeakoululla on mahdollisuus ottaa oikeudet keksintöön.

3.5.2007

© IPR University Center

12

Riitojen ratkaisu

- Lausunto työsuuhdekeksintölautakunnalta
-> erillinen jaosto, jossa mukana korkeakouluolojen ja keksintötoiminnan tuntemusta
- Laillinen tuomioistuin riitaisuuksissa on Helsingin kärjäoikeus

3.5.2007

© IPR University Center

13

Haasteet

Haasteita sekä tutkijoille että korkeakouluille

Patentoinnin huomioon ottaminen (tutkijat)

- Tutkimusrutiinit (laboratoriopäiväkirjat, salassapitovelvollisuus)
- Vaikutus tutkimuskohteen valintaan?
- Julkaisurajoitukset

3.5.2007

© IPR University Center

14

Haasteet

Patenttipolitiikan luominen (korkeakoulut):

- Milloin ja mitä patentoidaan?
- Patenttien omistaminen? Lisensointi? Luovutetaanko keksinnöt takaisin keksijälle? Milloin?
- Keksintöjen kaupallistamiseen osallistuminen (start up, spin off etc)?

3.5.2007

© IPR University Center

15

Haasteet

Organisatoriset haasteet (korkeakoulut):

- Techtransfer-toiminnassa tarvitaan yhteistyötä ja varsin isoja yksiköjä
- Riittävän rahoituksen takaamiseksi ja riskien jakamiseksi tarvitaan yhteistyötä
- Sopimustoiminnassa tarvitaan yhteistyötä: yliopistojen pitää ensisijaisesti kilpailla laadulla, ei tutkimusehdoilla ja hinnoilla

3.5.2007

© IPR University Center

16

Haasteet

Osaamisen ja koulutuksen hankkiminen (kaikki):

- Patentointimahdollisuuksien pohtiminen
  - Kenen velvollisuus?
- Keksintöilmoituksen tekeminen
  - Idea ei ole sama kuin keksintö
- Keksinnön hyödyntämismahdollisuuksien arviointi
  - Kenen velvollisuus?
- Sopimusten lukeminen ja tulkinta

3.5.2007

© IPR University Center

17

Yhteystiedot

IPR University Center

PL 4 (Yliopistonkatu 3)
00014 Helsingin yliopisto

p. (09) 191 22 766

f. (09) 191 22 762

info@iprinfo.com

www.iprinfo.com

3.5.2007

© IPR University Center

18